

Комунальний заклад «Луганська СЗШ I - III ступенів № 48»

КОНСПЕКТИ УРОКІВ

Курс етики, 5 клас, Тема 2. Які правила визначають гармонію людини із собою та найближчим оточенням, урок 7

Що означає бути щасливим

Галина Вікторівна Белоногіна,
вчитель історії, етики, правознавства

Очікувані результати:

Після цього уроку учні зможуть:

- *пояснювати зміст понять “людська індивідуальність”, щастя, внутрішня гармонія, самооцінка;*
- *відчувати, що кожна людина є цінною, незалежно від статі, мови, релігії, кольору шкіри, та відчувати себе як особистість серед інших;*
- *називати і наводити приклади рис характеру людини;*
- *розповідати про важливість самооцінки.*

Обладнання:

- «чарівна скринька» (скринька із дзеркалом усередині);
- плакати „Піраміда потреб”, „Причини стресів”;
- плакати (фото, малюнки) із зображенням дітей різних національностей, або фото дітей класу;
- роздатковий матеріал для учнів (бланки Драбинки самооцінки та Піраміда потреб);
- олівці, фломастери та інше приладдя для малювання, альбоми для малювання чи просто аркуші паперу А4.

Орієнтовний план і методи проведення уроку:

- ✓ *Мотивація – малюнок та текст підручника, с. 45 - читання та обговорення, асоціативний куц, „Уявний мікрофон” та „Незакінчене речення” - 5 хв.*
- ✓ *Опрацювання тексту підручника (с.46, стаття 1), робота в малих групах (завдання 2) – 7-10 хв.*
- ✓ *Мозковий штурм "Моя індивідуальність", індивідуальне виконання завдання 4, с. 47 – малювання автопортрету, обговорення – 15 хв.*
- ✓ *„Піраміда потреб” та самооцінка – мозковий штурм, опрацювання тексту підручника (с. 48, стаття 3), індивідуальна робота – 7-10 хв.*
- ✓ *Оцінювання результатів уроку (загальнокласне обговорення) – 5-7 хв.*
- ✓ *Інструкції щодо виконання домашнього завдання – 3-5 хв.*

Варіанти організації діяльності учнів:

Учитель пропонує дітям розглянути малюнок на с. 45 підручника. Двоє дітей читають текст в ролях за Олесю та Богдана.

Учитель. Як ви побачили та почули, Олеся та Богданчик знову сперечаються. А як розумієте ВИ, що таке **щастя**?

Давайте назвемо та запишемо асоціації до поняття „щастя”.

На дошці учитель записує відповіді учнів у вигляді асоціативного куща, наприклад:

Учитель. Отже, ви здогадалися, що тема нашого сьогоднішнього уроку - „Що означає бути щасливим”. За допомогою уявного мікрофона прошу вас продовжити речення: „Я щасливий / щаслива, коли...”, „Щастя – це...”

Учні виконують вправу за бажанням.

Учитель. Ваші відповіді були дуже цікавими. Тепер давайте прочитаємо на с. 46 підручника статтю 1 „Чому кожна людина щаслива по-своєму” та потім у малих групах (*об’єднуються учні двох сусідніх парт*) виконаємо завдання 2. Обговоріть, що робить людей щасливими та запишіть „Рецепти щастя”. Кожна група створює свій список та по черзі зачитує.

Учитель. Як ви гадаєте, чому „Рецепти щастя” виявилися різними? Чому кожний та кожна із нас має своє уявлення про щастя?

Учні можуть відповісти, що люди різні, тому розуміння понять буде різним.

Учитель. Дійсно, всі ми дуже різні. Подивіться на плакати (*малюнки,*

фото класу). Кожна людина неповторна та особлива, кожна є великою цінністю тільки тому, що вона людина, що їй дароване життя, аби вона прожила його достойно й плідно.

Що ж у кожного та кожної із нас є особливого та неповторного, такого, що відрізняє нас від інших?

Учні відповідають і називають те, що відрізняє нас від інших, вчитель записує на дошці або на плакаті:

Я

- зовнішність
- стать
- інтереси, бажання
- мова
- вірування
- риси характеру
- звички
- стиль поведінки та одягу
- улюблені книги, заняття тощо

Учитель. Те особливе, що відрізняє кожного та кожну від усіх інших, називається **індивідуальністю**. Послухайте уривок з вірша російського поета Євгенія Євтушенка:

Людей неинтересных в мире нет.
Их судьбы — как истории планет.
У каждой всё особое, своё,
и нет планет, похожих на неё.

А если кто-то незаметно жил
и с этой незаметностью дружил,
он интересен был среди людей
самою незаметностью своей.

У каждого — свой тайный личный мир.
Есть в мире этом самый дивный миг.
Есть в мире этом самый страшный час,
но это всё неведомо для нас.

(Можна запропонувати дітям уривок із казки [Льюїса Керрола „Аліса у країні Чудес”](#), де дівчинка намагається зрозуміти: *Я це чи не Я?*, додаток 1)

Учитель. Як ви зрозуміли, кожна в світі людина особлива, цікава та неповторна. Давайте зараз заглянемо у „чарівну скриньку”. Ви побачите там

найважливішу на землі людину. І якби кожен із людей міг зазирнути в нашу „чарівну скриньку”, то теж побачив би цю найважливішу людину.

Діти по черзі зазирають до скриньки, посміхаються, бо розгадали таємницю скриньки: кожен та кожна побачили своє відображення.

Учитель. Треба вміти визначити, у чому саме ми особливі, пізнати себе. Зараз виконуємо завдання 4 на с. 47 – малюємо автопортрет. Намагайтеся у малюнку відобразити ваші індивідуальні особливості, риси характеру.

Діти малюють, потім за бажанням показують малюнки однокласникам та розповідають про себе на малюнку (за питаннями завдання 4).

Учитель. Ви намалювали дуже гарні портрети, одразу було видно, хто на малюнках. Скажіть, а чи є щось спільне між вами й дітьми з інших країн? Що вас об'єднує?

Вчитель записує відповіді дітей поряд із попереднім записом „Я”:

- діти
- живемо на Землі, в Україні
- хочемо жити в сім'ї
- навчаємося
- хочемо, щоб нас любили, поважали, приділяли увагу
- страждаємо, якщо з нами погано поводяться, кривдять
- хочемо мати друзів
- прагнемо бути щасливими і заслуговуємо на щастя

МІИ

Учитель. Давайте спробуємо визначити, а чого потребує кожен та кожна з нас? (методом мозкового штурму складається загальний список). Запишемо у „[Піраміду потреб](#)”, чого б особисто ви хотіли найбільше, що вам потрібне для життя. На верхньому щаблі піраміди – те, чого ви потребуєте найбільше (можна запропонувати дітям намалювати і заповнити таку піраміду у зошитах. Потрібно пояснити дітям, що можна записувати не тільки конкретні речі, скажімо, нова іграшка, а абстрактні – гарна освіта, повага тощо).

Діти роблять записи, за бажанням читають.

Учитель. Скажіть, а чи може людина відчувати себе щасливою, якщо вона не має того, чого прагне понад усе? (діти відповідають: ні). А чи може

відчувати себе щасливою людиною, якщо вона не знає, що їй потрібно? (*діти знов відповідають: ні*).

Якщо є час, можна виконати вправу 5 із „Робочого зошита”, урок 14 (Данилевська О. Робочий зошит. Етика. 5 клас. – К.: «Літера ЛТД», 2005, с. 32.) – скласти речення із таких слів: *Щоб, тебе, щасливим, потрібно, знати, відчувати, що, щастям, є, особисто, для, себе*

(*Щоб відчувати себе щасливим, потрібно знати, що є щастям особисто для тебе*)

Учитель. Отже, нам всім потрібно вміння оцінювати самих себе. Як ви гадаєте, чому воно дійсно таке важливе?

Діти відповідають: щоб стати щасливим, потрібно знати самого себе, порівнювати себе та свої бажання та вчинки із вчинками інших людей.

Учитель. Зараз ми виконаємо дуже важливу вправу – дамо оцінку самому собі. Знайдіть у статі 3 „Чому важливо правильно оцінювати себе” на с. 48 назви рис характеру та оцініть, наскільки вони у вас особисто розвинені.

Уявіть, що ви піднімаєтесь сходами Драбинки самооцінювання. Оберіть для кожної з якостей характеру (критерії самооцінки) свою сходинку та запишіть її (*варіант заповнених бланків дивись додаток 2*).

Учитель. Про людей, які досягають всього, чого бажають, удачливих та щасливих, у народі кажуть: у сорочці народився. Як ви гадаєте, чи можемо ми бути щасливі? Що нам перешкоджає бути щасливою людиною? Як не дивно, але часто нам заважають відчувати щастя наші власні негативні думки та емоції.

На думку вчених, найчастіше стають причинами стресів та заважають нам бути щасливими: різні страхи, постійна самокритика, почуття провини, образи на людей та на самого себе (*вчитель розповідає, демонструючи або малюючи на дошці схему*):

Як позбутися цих факторів? Що б ви порадили? *(діти можуть сказати: бути вихованими, поважати і любити самого себе та інших людей, позитивно мислити, виконувати „золоте правило моралі“).*

Порада тільки одна – любити та поважати самого себе та інших людей. Пропоную ще раз зазирнути в нашу „чарівну скриньку”, щоб сказати найважливішій на землі людині такі слова: „Я люблю тебе і приймаю таким / такою, як ти є.”.

У ч и т е л ь . Давайте підведемо підсумки уроку.

Як ви почуваетесь? Що нового довідалися про етичні норми та про самих себе? Що вам найбільше сподобалося? Що заважало або було важко робити?

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ: оцінити себе, відповівши на питання тесту „Чи приємно з вами спілкуватися?” (завдання 7 на с. 48 – 49).

За бажанням

- ✓ намалювати Фею щастя, скласти про неї казку;
- ✓ намалювати Чарівну квітку бажань та написати у її пелюстках свої бажання, розповісти, хто може допомогти їх виконати;
- ✓ підібрати до наступного уроку прислів'я про повагу до людей та людську гідність та честь.

ДОДАТОК 1

- Ой-ой-ой, - вздохнула Аліса, - ну що ж це сьогодні за день такої? Все кувирком! Вечір тільки вчора все було, як завжди! Ой, а що... а що, якщо... якщо вдруг це я сама сьогодні стала не така? Вот это да! Вдруг правда я ніччю в когось-нібудь превратилась? Погодите, погодите...

Утром, когда я встала, я была еще я или не я? Ой, по-моему, мне как будто было не по себе... Но если я стала не я, то тогда самое интересное - кто же я теперь такая? Ой-ой-ой! Вот это называется головоломка!

И Аліса тут же принялась ее решать. Она сразу подумала о своих подружках. А вдруг она превратилась в когось-нібудь из них?

- Конечно, жалко, но я не Ада, - вздохнула она. - У нее такие чудные локоны, а у меня волосы совсем не вьются... Но уж я, конечно, и не Мэгги! Я-то столько много всего знаю, а она, бедняжка, такая глупенькая! Да и вообще она - это она, а я - это наоборот я, значит... Ой, у меня, наверное, скоро правда голова сломается! Лучше проверю-ка я, все я знаю, что знаю, или не все. Ну-ка: четырежды пять - двенадцать, четырежды шесть - тринадцать, четырежды семь... Ой, мамочка, я так никогда до двадцати не дойду! Ну и ладно, значит, таблица умножения не считается! Лучше возьмем географию. Лондон - это столица Парижа, а Париж - это столица Рима, а Рим... Нет, по-моему, опять что-то не совсем то! Наверно, я все-таки превратилась в Мэгги. Что же делать?

ДОДАТОК 2

Приклад заповненого бланку

